

วิธีการดำเนินการวิจัย

I. จัดลำดับยาปฏิชีวนะทั้งหมดที่ใช้มานาน้อยในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เปรียบเทียบตั้งแต่ปี 2519-2521 โดยรวบรวมจากบัตรเวชภัณฑ์คงคลัง (Stock card) แผนกยาทุนหมุนเวียน กับแผนกยาและเวชภัณฑ์ทั้งชนิดเม็ด, ยาฉีดและยาน้ำ รับประทาน โดยแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ของยาปฏิชีวนะ คือ

- 1.1 Penicillins group
- 1.2 Aminoglycosides group
- 1.3 Cephalosporins
- 1.4 Chloramphenicols
- 1.5 Tetracyclines
- 1.6 Sulfonamides
- 1.7 Macrolides

II. ลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยยาเงินตามยี่สิบในโรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ ปี 2521 จำนวน 223 ราย มีการใช้เงินตามยี่สิบทั้งหมด 239 ครั้ง โดยเลือกผู้ป่วย และแบ่งผู้ป่วยออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 2.1 อายุรกรรมเด็ก (Pediatric Medicine)
- 2.2 ศัลยกรรมเด็ก (Pediatric Surgery)
- 2.3 อายุรกรรม (Medicine)
- 2.4 ศัลยกรรม (Surgery)

โดยถือเกณฑ์ว่า ผู้ป่วยอายุต่ำกว่า 15 ปี จัดเป็นผู้ป่วยเด็ก ผู้ป่วย อายุมากกว่า 15 ปี จัดเป็นผู้ป่วยผู้ใหญ่

ผู้ป่วยศัลยกรรม หมายถึง ผู้ป่วยศัลยกรรมทั่วไป รวมทั้งศัลยกรรม
ประสาท ศัลยกรรมกระดูก ศัลยกรรมรีเวซ และศัลยกรรมอื่น ๆ

ผู้ป่วยอายุรกรรม หมายถึง ผู้ป่วยใด ๆ ที่ได้รับการรักษาด้วยยา และ
มิได้รับการผ่าตัดใด ๆ ระหว่างที่รับการรักษา

พิจารณาลักษณะการใช้ยา เจนตามัยซินจากบัตรบันทึกการรักษาคนไข้ที่ออก
จากโรงพยาบาลแล้ว และขึ้นทะเบียนประวัติอยู่ที่แผนกสถิติของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ลักษณะที่ทำการศึกษา

1. ศึกษาเพศ และช่วงอายุผู้ป่วยที่มีการใช้ยา เจนตามัยซิน แยกแบ่ง
เป็นผู้ป่วยเด็ก และผู้ป่วยผู้ใหญ่
2. ศึกษาระยะเวลาที่ใช้ยา เจนตามัยซินแต่ละครั้ง
3. ศึกษาระยะเวลาที่คนไข้รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลระหว่างที่มีการใช้
ยา เจนตามัยซิน
4. สภาวะผู้ป่วยจากบัตรบันทึกที่แพทย์ลงความเห็นของผู้ป่วยที่ใช้ยา
เจนตามัยซิน และสภาวะผู้ป่วยเมื่อออกจากโรงพยาบาล (Discharge Status) ว่า
หายป่วยสมบูรณ์, หายป่วยไม่สมบูรณ์, อาการดีขึ้น หรือตาย
5. ศึกษาการใช้ยา เจนตามัยซินร่วมกับยาปฏิชีวนะอื่น
6. ศึกษาและวิเคราะห์การใช้ยา เจนตามัยซิน รวมทั้งเหตุผลที่ใช้วิเคราะห์
ดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 3

การพิจารณาการเลือกใช้ยาปฏิชีวนะ โดยแบ่งเป็น:

6.1 การใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อป้องกัน (Prophylaxis)

6.1.1 การใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อป้องกันทางศัลยกรรม
(Surgical Prophylaxis)⁽¹³⁴⁾ รายละเอียดในบทการพิจารณา
การเลือกใช้ยาปฏิชีวนะ (บทที่ 3)

6.1.2 การใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อป้องกันในผู้ป่วยที่ไม่ได้รับ
การผ่าตัด (Non-Surgical Prophylaxis)⁽¹³⁵⁾ รายละเอียดใน

บทการพิจารณาการเลือกใช้ยาปฏิชีวนะ (บทที่ 3)

6.2 การใช้ยาปฏิชีวนะเมื่อมีการติดเชื้อ (117) (Infection)

6.2.1 การใช้ยามีเหตุผล (Rational) แบ่งพิจารณาเป็น

6.2.1.1 การใช้ยามีเหตุผลตามผลการตรวจเชื้อ หมายถึงอาจใช้ประสพการณ์ก่อน แล้วรอผลการตรวจเชื้อพิจารณา ร่วมกับรายละเอียดในบทที่ 2 และ 3

6.2.1.2 การใช้ยามีเหตุผลตามประสพการณ์ หมายถึงอาศัยประสพการณ์อย่างเดียวพิจารณา ร่วมกับรายละเอียด ในบทที่ 2 และ 3

6.2.2 การใช้ยอย่างไม่สมเหตุผลทางวิชาการ (Irrational)

6.2.2.1 การใช้ยอย่างไม่สมเหตุผลทางวิชาการ แต่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะอื่นในการรักษา รายละเอียดในบทการ พิจารณาการเลือกใช้ยาปฏิชีวนะ

6.2.2.2 การใช้ยอย่างไม่สมเหตุผลทางวิชาการ และไม่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะอื่นในการรักษา รายละเอียดใน บทการพิจารณาการเลือกใช้ยาปฏิชีวนะ

6.3 การใช้ยาปฏิชีวนะรักษาตามอาการ (Symptomatic)

หมายถึงกรณีที่ไม่บ่งว่าใช้ยาเพื่อป้องกัน และในรายงานแพทย์บ่งว่าได้ รักษาเมื่อมีอาการบางอย่าง

7. ศึกษาหาความไวของเชื้อต่อยาเจนตามัยซิน แบ่งตามบริเวณที่นำมา เเพาะหาเชื้อ และเปรียบเทียบความไวของเชื้อต่อยาเดียวกันในปี 2521 ที่โรงพยาบาล ศิริราช กับโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และปี 2516 ที่ประเทศอินเดีย

8. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของค่า Blood Urea Nitrogen (BUN), creatinine (Cr) ในผู้ป่วยที่มีการใช้ยาเจนตามัยซินทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลัง

ใช้ยา เจนตามัยซิน

9. ศึกษาอาการข้างเคียงที่พบระหว่างการที่ใช้ยา เจนตามัยซิน

III. ส่งแบบสอบถามไปยังแพทย์ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้ยา เจนตามัยซินใน
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยเลือกพิจารณาเฉพาะ

ก. อาจารย์แพทย์

ข. แพทย์ประจำบ้านปีที่ 1, ปีที่ 2 และ ปีที่ 3

แบ่ง เป็น :

1. แผนกศัลยกรรม

2. แผนกศัลยกรรมกระดูกและข้อ

3. แผนกอายุรกรรม

4. แผนกสูติ-นรีเวช

5. แผนกกุมารเวชศาสตร์

ประเมินผลจากแบบสอบถาม เพื่อดูลักษณะการใช้ยา เจนตามัยซิน

ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามครอบคลุมถึง :

1. สถิติการใช้ยา เจนตามัยซินในแต่ละแผนก

2. ร้อยละของยา เจนตามัยซินที่ใช้ เมื่อเทียบกับยาปฏิชีวนะทั้งหมด

3. หลักเกณฑ์การเลือกใช้ยา เจนตามัยซินที่เหมาะสม แบ่งตามการ

ชุกประวัติ, การตรวจร่างกาย, routine lab, การวินิจฉัยร่วมกับการดูความไวของ

เชื้อต่อยา หรืออาศัยประสบการณ์ มีลำดับอย่างไร

4. การใช้ยา เจนตามัยซินร่วมกับยาปฏิชีวนะอื่น

5. ลำดับการใช้ยา เจนตามัยซินต่อเชื้อต่าง ๆ

6. ระยะเวลาที่ใช้ยา เจนตามัยซิน

7. อาการแทรกซ้อน หรือผลข้างเคียงที่เคยพบ และแนวทางการ

แก้ปัญหาเมื่อมีอาการแทรกซ้อน

8. อาการแทรกซ้อนที่เกี่ยวกับไตที่มักพบนั้นมีแนวทางการแก้ปัญหา
อย่างไร อาศัยจากประสบการณ์ หรือปรึกษาแพทย์อื่นที่เกี่ยวข้อง และถ้ามีการเปลี่ยน
แปลงขนาดยาที่ใช้ มีหลักเกณฑ์อ้างอิงจากวารสารใด มีความเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่
อย่างไร

9. สรุปข้อวิจารณ์ และข้อคิดเห็นของแพทย์เกี่ยวกับการใช้ยาเจนตา-
มายซิน